

Fiskur- frímerki - fót- bóltur - og tónleikur

Oddagrein

FØROYAR eru ikki bara fiskur, fót-bóltur og frímerki. Tað sanna vit ikki minst í hesum døgum, har føroyingar gera seg galdandi úti í stóru verð á heilt øðrum økjum. Eitt av hesum økjum er tónleikur. Og var sólskinssøgan í blaðnum herfyri um føroyskar tónleikarar, sum royndu eynuna í Kanada eitt, talandi dómi. Sjálvandi skal ein ikki taka munnin og fullan og selja skinnið fyrr enn bjørnin er skotin. Men vit eiga at gleðast og fegnast um, at tað gongur væl og tann rætta vegin hjá okkara ungu tónleikarum, ikki bert her heima, men eisini úti í verð. Hesi fólk, ið eru skipandi og evnarik, eru eisini við til at „selja“ ella marknaðarføra Føroyar og harvið eisini tað vit annars liva av: fiski, frímerkjum, fót-bólta osfr.

HÓAST vit kanska ikki hava tradítiónir fyri miðvist at ala upp professionellar tónleikarar, so má kortini sigast, at henda litla tjóð hevur fostrað mangar frálíkar tónleikarar. Kortini er tað ein sannroynd, at tað enn restar nógv í at geva uppvaksandi ættarlíðnum og teimum virkandi tónleikarunum nóg góðar umstøður. Hetta hevur m.a. sína orsök í, at okkara politíkarar og myndugleikar hava ikki prioriteerað tónleikaundirvísingina og hetta yrkið sum heild nóg høgt. Man hevur verið ov skjóttur at hugsa, at hetta við tónleiki er bara nakað, sum hoyrir frítíðini og undirhaldi til, og tað er ikki nakað, sum tað almenna eigur at fara ov miðvist inni, stuðla og byggja upp. Hvør bygd hevur jú sitt hornorkestur, sitt kór osfr. Og tað sýnist at fungera fínt. Tað vit sóknast eftir er, at tað almenna veruliga vísir tónleikinum ans og metir hann sum nakað sera týðningarmikið fyri hesa tjóð og hetta fólk. Hvast líkist tað, at tað standa meira enn 700 børn og ung á bíðilistunum til tónleikaundirvísing í høvuðsstaðnum! At børn, sum eru innskrivað nú, fyrst sleppa framat, tá tey eru vorðin hálvvakn ella vaksin!

TÓNLEIKUR eigur ikki bara at uppfatast og metast sum undirhald - sum nakað givið. Tónleikur er nóg meira enn tað. Hann er og kann verða ein týðandi partur av lívinum - av sáluni - hjá hvørjum einstøkum menniskjað. Og hetta vita ikki minst tey, sum hava verið so mikið heppin at fáa undirvísing og koma sær víðari við tónleiki, og serstakliga tey, sum hava gjørt tónleikin til sitt yrki. Ikki øll kunnu hava tónleik sum yrki, men tess fleiri hava hann sum yrki og tess fleiri og betri undirvísingartilboð vit hava, tess fleiri børn og ung fáa umstøður til at uppliva tónleikin inn-
annfrá. Nettup tí eiga okkara myndugleikar, ikki minst nú vit fara um eitt aldaraskifti, at prioriterera tónleikaundirvísing nógv hægr. Og ein máti er at seta fleiri pengar av til endamálið. Burtur við bíðilistunum - gevið øllum børnum og ungum møguleika at spæla uppá okkurt ljóðfari og gevið teimum, ið hava hegni og gott musikkoyra umstøður at menna seg - tí teirra menning vil í síðsta enda slóða fyri, at onnur eisini sleppa at uppliva tónleikaheimin - innanfrá.

Sosialurin

Viðmerking:

Er hetta liður í eini fullveldisfiggjarlóg?

Eru seinastu útmeldingarnar frá Karsten Hansen og Helenu Dam á Neystabø liður í fyrreikingunum til eina fullveldisfiggjarlóg? Skulu hart sperdu sethúsaeigarar og tey smáu sjúkrahúsinu gjalda fýsta prísir fyri fullveldið?

Hvat er ein fullveldisfiggjarlóg?

Av góðum grundum vita vit ikki so nógv um, hvussu ein fullveldisfiggjarlóg kemur at siggja út. Fyrstu ferð vit hoyrdu um hetta fyrbrigdið, var tá nýkynsið landsstýrismaðurin í figgjarlógum boðaði frá, at hann fór at fyrreika framleggjuna av eini figgjarlóg, sum týðiliga skuldi vísa á, hvussu vit føroyingar skulda húsast, tá vit høvdu fingið fullveldið. Gud havi lov fyri, at vit enn ikki hava sæð eina slíka, men tað er okkurt, sum bendir á, at ávisar fyrreikingar nú eru farnar í gongd. Sjálvr hevur hann boðað frá, at rentustuðulin til sethúsaeigarar skal skerjast, og nú kemur Helena Dam á Neystabø við boðum um, at skurðtíðingvinin á smáu sjúkrahúsum skal niðurlagast.

Rentustuðulin til sethúsaeigarar

Eg minnst væl, at vit gjørdur broytingar í rentustuðuls-skipanini, meðan kreppan enn herjaði hetta land. Broytingin var, at vit hækkaðu henda yvir nokur ár, og síðan avtrappaðu vit hann aftur yvir nokur ár niður á tað stuðlið, hann annars frammanundan var á. Hetta var eitt tiltak fyri at hjálpa sethúsaeigarunum, tá inn-tøkugrundarlagið knappliga sveik hjá so nógvum. Og tað er eingin ivi um, at hetta hjálpti mongum, hóast ikki øll kláraði skerini.

Nú er Karsten Hansen frammi við, at rentustuðulin skal leikka uppaftur meira, tí hann hevur ikki tá ávirkan, sum hann eftir ætlan skuldi. Men áðrenn slíkar broytingar verða gjørdar, so eiga vit at fara aftur og finna orsøkina til broytingina. Hví kom hesin? Jú, fyrst og fremst fyri at hjálpa sethúsaeigarunum, serliga barna-familjunum við at seta fótur

undir egið borð. Tí má ein broyting í rentustuðulsskipanini samstundis avloysast av aðrari skipan, sum meira beinrakið hjálpir hesum sethúsaeigarum, meðan vit onnur kanska kunnu liva við eini lækking.

Um tað einsamalt verður talan um eina lækking av rentustuðulin, so skal Karsten Hansen vita, at hann ongan stuðul fær frá Javn-aðarflokkinum. Men um broytingin samstundis inni-ber eina skipan, har barna-familjur og figgjarlaga hart raktir sethúsaeigarar fáa stuðulin aðrar vegir, so kunnu vit tosa saman. Um hann henda vegin veruliga vil veita stuðulin til júst tey, sum mest hava hann fyri neyðini, so er stuðan ein onnur. So er tað sagt.

Men tað er tó mangt, sum bendir á, at landsstýrismaðurin við hesi ætlan er farin undir fyrreikingarnar til eina fullveldisfiggjarlóg, og tí ætla hann bert at skerja stuðulin. Tí verða sethúsaeigararnir millum teir fyrstu, ið koma at merkja avleiðingina av einari fullveldisfiggjarlóg, um Karsten Hansen og Tjóðveldisflokkurin fáa sín vilja.

Tibetur sær tað tó út til, at andstøðan í hesum máli við hjálp frá atfinningarsomum fólkafloksfólkum kunnu forða hesi ætlan.

Tey smáu sjúkrahúsinu

Og so hendi tað enn einaferð. Høgvarnir á sjúkrahússentralistunum hava nú í longri tíð ikki verið sjónligir, hóast vit væl vistu, at teir framvegis vóru har. Við Helenu Dam á Neystabø sum talsmanni leggja teir nú til brots og mæla til at lata skurð-deildirnar í Klaksvík og í Suðuroynni aftur.

Orsøkin nú er, at vit hava ikki ráð at hava duplutfunk-tiónir, sum tað so fint verður sagt. Og so sigur ein lækni í gjár, at infrastrukturnin er vorðin so góður, at óneyðugt er við skurðdeildum á teim-smáu sjúkrahúsum. Men álvararar. Er Suðuroy-arfjórður vorðin styttri, er túratálið hjá Smyrli sett upp, er tyrlusambandið vorðin

betur, ella hvat er tað, sum ger, at lættari er at koma úr Suðuroynni til Havnar?

Vit kunnu verða samd um, at fólkagrunndarlagið fyri sjúkrahúsum er lítið, men tað er fáa vit einki gjørt við her og nú. Tað er ein prísur, sum ein rakstur av einum oyggjalandið hevur. Hin vegin lysti meg at vita, hvussu nógv sjúkrahús vit fara framvið, um vit við bili við miðferð koyra vestur-eftir úr Keypmannahavn í eina tríggar til fyra tímar.

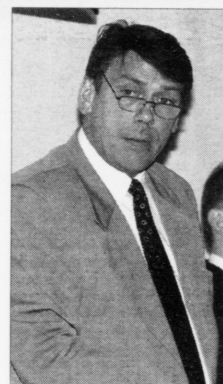
Skulu vit tosa skilatos, so má tað vera meira perspektiv í, at vit gera brúk av teimum møguleikum, sum smáu sjúkrahúsinu geva. Gerið heldur eitt arbeiðsbyti, har vit fult út gagnnýta teir möguleikar, smáu sjúkrahúsinu geva, soleiðis at hesi fram-haldandi kunnu geva íbúgv-unum á staðnum tann neyð-uga tryggleikan. Alt annað eru risaafsturtig, sum skjótt og brátt forkoma trivnaði-num í útjaðaranum, sum frammanundan er út av lagi vánaligur av øðrum orsøk-um.

Fyri einaferð skyld má eg siga, at eg eri so rørandi samdur við bæði Jógvan við Keldu og Páll Vang, og eg ivist ikki í, at vit verða nógv-ir, sum fara sláa manngarð um smáu sjúkrahúsinu.

Helena Dam á Neystabø segði í útvarpinum nú ein dagin, at vit hava brúk fyri politíkarum, sum tora. Jú, eg kann ikki annað enn vera samdur, men eg má tó skyta upp, at vit hava so sanniliga eisini brúk fyri politíkarum, sum ikki bara tora, men eisini hava vit og skil.

Um Helenu Dam á Neystabø vil vísa sítt politiska dirvi, so kann hon hóskaði loysa trupulleikarnir, sum eru á Landssjúkrahúsinum, heldur enn at fara út og skapa nýggjar trupulleikar. Tú loysir ongur trupulleikar við at skapa nýggjar.

Smáu sjúkrahúsinu eru væl-virkandi, so míni ráð til

Jóannes Eidesgaard ger viðmerkingar til kjakið um rationaliseringar í sjúkrahúsvirkinum

Helenu skulu vera, at hon gevur teimum arbeiðsfríð. Gloyv hatta hugskotið ongantíð ov skjótt. Og heldur tú áfram, so skalt tú siggja leik-ir.

Nú eri eg ikki slagur, fer Hogni Hoydal at siga. Hvast onga løtu í, at soleiðis verður sagt næstu ferð vit lata blóðini upp. Rentustuðulin til sethúsaeigarar og niðurlagging av skurð-deildunum á smáu sjúkrahúsum hava einki við fullveldi at gera, fer Hogni Hoydal úttan iva at siga.

Men hann sigur so mangt, so tað kann hann so eisini siga. Vit onnur vita, at Karsten Hansen hevur hátt okkum við eini fullveldisfiggjarlóg, og vit kunnu tí ikki annað enn rokna við, at hesi tiltøkini hjá Karsten og Helenu eru fyrstu stigini til eina slíka. Tey eru í løtuni við at leggja síðstu hond á uppskot-ið til komandi figgjarlóg, so neyvan ríkur av ongun brandi í hesum føri. Hví skulu hesi tiltøk fremjast, nú landskassin er á tremur, tá vit aðrir, meðan kreppan leikaði harðast á, ennát út-bygdu somu øki við ongun pengum?

Vanligi føroyingurin ivast so ikki í, at fullveldið fer at hava ein prís. Er hetta ein formakkur? Vit kunnu ikki annað enn halda, at so er.

Jóannes Eidesgaard

TØKK

Hjartaliga takka vit fyri sýnda samkenslu, tá ið okkara kærí maður, pápi, verfaðir og abbi

SUNE Á LAVA

andaðist og varð jarðaður.

Tøkk fyri blómur, kransar og gávur. Tøkk til prestarnar Berg D. Joensen og Martin Restorff Jacobsen fyri góð orð í heiminum, kapellinum og í kirkjuni.

Tøkk til sangarar og tykkum, ið hjálptu til við jarðarferðina.

Familjunnar vegna

Anna Maria og børnini

Tøkk

Eina hjartans tøkk vil eg her við senda øllum tykkum sum vóru við til at gera mær føðingardagin so hugnaligan. Takk fyri uppringingar, fjarrit, blómur, heilsanir og gávur bæði frá nær og fjar.

Hjartans tøkk øll somul
Herdis M. Joensen
Sørvágur